

Udviklinger i den aktive beskæftigelsesindsats

Thomas Bredgaard

Developments in Active Labour Market Policies

Active labour market policies are a cornerstone in the dynamic Danish labour market, characterised by high employment and low long-term unemployment. In the early 1990s, Denmark was among the first countries in Europe to develop an active labour market policy and widely regarded as a pioneer in the field. In recent years, however, active labour market policies have faced growing criticism for being overly costly, inefficient, and lacking in dignity. This critique formed the basis for the most recent major labour market reform, which was passed in May 2025 and is set to be implemented over the coming years.

The purpose of this article is to outline the main developments in active labour market policy. It also aims to situate the current labour market reform within a broader historical context and to comment on its possible implications for active employment services in the future.

Abstract

Den aktive beskæftigelsesindsats er en hjørnesten i et dynamisk arbejdsmarked med høj beskæftigelse og lav langtidsløshed. Danmark var et af de første lande i Europa til at udvikle en aktiv beskæftigelsesindsats og blev længe betragtet som et foregangsland. De senere år er den aktive beskæftigelsesindsats dog blevet mødt af tiltagende kritik for at være for dyr, ineffektiv og uværdig. Denne kritik har dannet grundlaget for den seneste store beskæftigelsesreform, som blev vedtaget i maj 2025, og som implementeres i de kommende år.

Formålet med denne artikel er at beskrive hovedlinjerne i udviklingen i den aktive beskæftigelsesindsats. Det vil også gøre det muligt at sætte den aktuelle beskæftigelsesreform ind i en større historisk kontekst og forstå, hvilke konsekvenser den kan få for beskæftigelsesindsatsen fremover.

Keywords: Aktiv beskæftigelsesindsats, arbejdsmarkedspolitik, ledighed, beskæftigelse

Indledning

Tidsskrift for Arbejdsliv har 25-års jubilæum. Det er en oplagt anledning til at reflektere over udviklinger i den aktive beskæftigelsesindsats. Beskæftigelsesindsatsen har været et centralt tema gennem tidsskriftets historie, og tidsskriftet har spillet en vigtig rolle i den faglige debat og forskningsformidlingen på beskæftigelsesområdet. De mange artikler og indlæg i tidsskriftet har bidraget til at øge den faglige viden og den kritiske debat om udviklingen på beskæftigelsesområdet og konsekvenserne af beskæftigelsespolitikken. Det er vigtigt, at forskere og praktikere fortsat har denne faglige formidlingskanal, hvor viden kan deles, analyser kan skærpes, og beskæftigelsespolitikken kan blive kritisk belyst fra forskellige perspektiver.

Allerede i det første nummer af tidsskriftet fra 1999 slog Per Kongshøj Madsen tonen an med en artikel om behovet for en fleksibel arbejdsmarkedspolitik (Madsen, 1999). Kongshøj Madsen betegnede arbejdsmarkedspolitikken som en succeshistorie, der havde bidraget til et inflationsfrit konjunkturopsving, men argumenterede samtidig for, at det var vigtigt at skabe trædesten på kanten af arbejdsmarkedet, som smidigt kunne tilpasses skiftende konjunkturer.

Siden da har der været hele syv temanumre samt adskillige enkeltartikler, der har behandlet beskæftigelsesindsatsen og den aktive arbejdsmarkedspolitik. Denne oversigtsartikel kan naturligvis ikke nævne alle disse artikler, men vil dog fremhæve nogle eksempler undervejs.

Vi begynder med at skildre overgangen fra passiv til aktiv arbejdsmarkedspolitik i 1990'erne. Herefter skiftede fokus fra arbejdsmarkedspolitik til beskæftigelsespolitik i 2000'erne. I 2010'erne fulgte omfattende udbudsreformer, som ændrede både ydelserne og beskæftigelsesindsatserne.

Den store beskæftigelsesreform fra 2025 får ekstra opmærksomhed. De væsentligste elementer i den beskrives, og dens mulige implikationer diskuteres. Der er således fokus på reformer og rationaler i beskæftigelsespolitikken, og i mindre grad den konkrete udmøntning og konsekvenser for borgere, medarbejdere og virksomheder.

Den aktive arbejdsmarkedspolitik i 1990'erne

Danmark var blandt de første europæiske lande til at indføre en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Arbejdsmarkedspolitikken blev senere et forbillede for udviklingen af den europæiske beskæftigelsesstrategi (Jørgensen, 2022). Baggrunden var en stigende ledighed, der i 1993 nåede over 12 procent.

Da en socialdemokratisk flertalsregering under Poul Nyrup Rasmussen kom til magten i 1993, var dens hovedprioritet at bekæmpe arbejdsløsheden. Arbejdsløshed blev ikke blot betragtet som et konjunkturproblem, men også et strukturproblem, dvs. som udtryk for et misforhold mellem kompetencekravene i ledige stillinger og kvalifikationer i den ledige arbejdsstyrke. Løsningen blev en mere aktiv arbejdsmarkedspolitik med stor vægt på uddannelse og opkvalificering suppleret med en lempelse af finanspolitikken for at øge efterspørgslen på arbejdskraft.

Den aktive arbejdsmarkedspolitik blev formet af to strategier: for det første motivationsstrategien, som gennem skærpede rådighedsregler, obligatoriske samtaler og aktiveringstilbud samt forkortelse af dagpengeperioden skulle sikre, at de arbejdsløse faktisk stod til rådighed for arbejdsmarkedet; for det andet kvalifikationsstrategien, hvor ledige blev tilbudt uddannelse og opkvalificering for bedre at kunne bestride de jobåbninger, der opstod (Bredgaard, 2022). Denne dobbelthed blev betegnet som en balance mellem 'ret og pligt'. Der var nye rettigheder til individuelle handlingsplaner, uddannelsestilbud, sabbatorlov, jobrotation og uddannelsesorlov, men også en pligt til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet og deltage i aktive beskæftigelsesindsatser. Forskere betegnede det som en kombination af disciplinering og integration (Larsen et al., 2002), en blanding af angloamerikansk workfare og skandinavisk welfare (Torfing, 2004) eller simpelt hen en blanding af "pisk og gulerødder". Samtidig blev styringen af politikken decentraliseret til regionale arbejdsmarkedsråd (RAR), hvor arbejdsmarkedets parter fik betydelig indflydelse (Bredgaard, 2022).

Det lykkedes at reducere arbejdsløsheden og øge efterspørgslen på arbejdskraft. Derfor skiftede den politiske dagsorden i slutningen af 1990'erne fra bekæmpelse af ledighed til sikring af et større arbejdsudbud. Det politiske fokus blev rettet mod at skabe et mere rummeligt arbejdsmarked, hvor målet var at inkludere personer med begrænset arbejdsevne. Fleksjobordningen blev en central mekanisme til at fastholde disse personer i beskæftigelse frem for at tildele dem førtidspension (Bredgaard & Holt, 2025).

Disse udviklinger blev behandlet i et temanummer af *Tidsskrift for Arbejdsliv* (nr. 1, 2019), som blandt andet indeholdt analyser af skiftet fra socialpolitik til beskæftigelsespolitik samt kommunernes implementering af den aktive beskæftigelsesindsats (Larsen & Andersen, 2019). Larsen og Andersen diskuterede et emne, som ligeledes er meget aktuelt for øjeblikket, nemlig hvordan og hvorvidt den aktive beskæftigelsesindsats virker for de mest udsatte grupper på arbejdsmarkedet.

Beskæftigelsespolitik i 2000'erne

I 2001 overtog Venstre og Konservative regeringsmagten under ledelse af Anders Fogh Rasmussen, hvilket markerede en ny æra for den aktive arbejdsmarkedspolitik. Claus Hjort Frederiksen blev ny beskæftigelsesminister og omdøbte arbejdsmarkedspolitik til beskæftigelsespolitik, hvilket ikke bare var et nyt navn, men også et nyt indhold i indsatsen (jf. Jørgensen, 2008; Bredgaard et al., 2008).

Beskæftigelsespolitik handlede primært om at få ledige i beskæftigelse hurtigst muligt frem for længere uddannelsesforløb eller kommunale aktiveringsprojekter. Beskæftigelse blev både målet og midlet (Bredgaard, 2022). Dette skifte fra en 'human kapital'-tilgang til en 'work first'-strategi er bl.a. analyseret af Klindt og Ravn i en artikel i *Tidsskrift for Arbejdsliv* om brugen af uddannelse i beskæftigelsesindsatsen (Klindt & Ravn, 2019). Klindt & Ravn undersøger faldet i brugen af uddannelsesaktivering og de store kommunale forskelle i brugen af uddannelse i aktiveringsindsatsen.

Den første store reform i 2000'erne var 'Flere i arbejde' fra 2002, som harmoniserede indsatsen for forsikrede og ikke-forsikrede ledige. Reformen indførte en ensartet visitation og et fælles kontaktføreløb for begge grupper. Samtidig blev beskæftigelsesindsatsen for dagpengemodtagere delvist privatiseret gennem en omfattende udlicitering til såkaldte andre aktører (Bredgaard & Larsen, 2006). Dog viste en artikel af Bredgaard, Larsen & Møller (2005), at markedet for beskæftigelsesindsatser havde svært ved at leve op til forventningerne om at være både bedre og billigere. Et centralt princip i reformen var, at det skulle kunne betale sig at arbejde. Det kom til udtryk gennem reducerede ydelser for visse målgrupper, bl.a. loft over kontanthjælpen, starthjælp til nyankomne flygtninge og indvandrere samt minimumskrav om beskæftigelse for ægtepar på kontanthjælp (først 300 timer, senere 450 timer) (Bredgaard, 2022).

Den næste store reform, kommunalreformen i 2007, ændrede grundlæggende styringen og organiseringen af beskæftigelsesindsatsen. Lokale jobcentre blev etableret i alle kommuner med ansvar for både forsikrede og ikke-forsikrede ledige. I første omgang blev der oprettet pilot-jobcentre samt fælles jobcentre mellem stat og kommune, men i 2009 blev statens arbejdsformidling (AF) nedlagt, og kommunerne overtog driftsansvaret for dagpengemodtagere (Christiansen & Klitgaard, 2008). Kommunaliseringen skete dog under stram statslig styring. Centraladministrationen og regeringen havde begrænset tillid til kommunernes evne til at håndtere dagpengemodtagerne, hvilket førte til detaljerede proceskrav om samtaler og beskæftigelsestilbud på bestemte tidspunkter. Overholdelse af disse krav blev nøje overvåget, og regionale arbejdsmarkedsråd blev erstattet af beskæftigelsesregioner, som fik ansvar for kontrol af kommunerne. Arbejdsmarkedets parter deltog fortsat i beskæftigelsesregionerne og i de lokale beskæftigelsesråd, men deres indflydelse var markant reduceret sammenlignet med de tidligere regionale arbejdsmarkedsråd (Bredgaard & Larsen, 2008; Mailand, 2008). Larsen beskriver i en artikel i tidsskriftet, hvordan disse administrative reformer begrundes med ønsker om besparelser, effektivitet eller forenkling, men også forandrer indholdet i beskæftigelsesindsatsen i en mere disciplinerende retning (Larsen, 2011).

Udbudsreformer i 2010'erne

2010'erne blev præget af store udbudsreformer. I kølvandet på finanskrisen i 2008 blev det en politisk prioritet at styrke finanspolitikken og udvide råderummet i dansk økonomi. Målet var at øge arbejdsudbuddet gennem en kombination af lavere ydelser og aktive beskæftigelsesindsatser. Reformerne omfattede blandt andet:

- Forkortelse af dagpengeperioden fra fire til to år samt en fordobling af kravet til genoptjening.
- Ændring af førtidspension, så ingen under 40 år som udgangspunkt kunne få tildelt førtidspension.

- Fleksjobreform, der gjorde det mere attraktivt at ansætte personer med meget reduceret arbejdssevne (under 12 timer ugentligt).
- Etablering af ressourceforløb og rehabiliteringsteams i kommunerne for at sikre en mere koordineret indsats for de mest udsatte borgere.
- Ændringer i sygedagpenge og kontanthjælp, hvor udvalgte grupper fik lavere ydelser og krav om øget deltagelse i aktive beskæftigelsesindsatser.
- Flere reformer af efterlønsordningen, som gradvist forringede mulighederne for at få efterløn.

Fælles for disse reformer var, at de blev målrettet arbejdsmarkedets udbudsside og princippet om, at alle skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet og deltage i aktive beskæftigelsesindsatser (Bredgaard & Rasmussen, 2022). De var kontroversielle, ikke mindst fordi de blev gennemført under socialdemokratisk ledede regeringer med Mette Frederiksen som beskæftigelsesminister. Reformerne medførte ikke desto mindre en markant stigning i arbejdsudbuddet og en forbedring af den strukturelle beskæftigelse. Samtidig opstod dog også en erkendelse af, at den aktive beskæftigelsesindsats havde begrænset effekt for de mindst arbejdsmarkedssparate, som ofte havde andre udfordringer end ledighed.

De første år af 2020'erne var præget af coronapandemien. I starten steg arbejdsløsheden voldsomt, og regeringen indførte en række hjælpepakker til både virksomheder og hjemsendte lønmodtagere, f.eks. den såkaldte lønkomensation, som skulle holde hånden under de ansatte i erhverv, som blev nedlukket. Pandemiens konsekvenser for arbejdslivet er behandlet i et af tidsskriftets temanumre (nr. 3, 2021). I en artikel i temanummeret undersøger Pultz & Hansen (2021), hvilken betydning det har for opfattelsen af selvansvar, at de ledige, som mistede arbejdet under coronanedlukningen, var uforskyldte i deres ledighed. Pultz & Hansen fandt, at corona-ledige oplevede en større grad af værdighed og ejerskab og mindre stigma forbundet med det at være arbejdsløs end før corona.

Beskæftigelsesreformen i 2025

Det bringer os frem til nutiden og den beskæftigelsesreform, som regeringen betegner som *”den største forenkling og afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen nogensinde”*! Sådan blev reformen af beskæftigelsesindsatsen præsenteret, da SVM-regeringen i april 2025 fremlagde den politiske aftale bag beskæftigelsesreformen (Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen, april 2025).

Beskæftigelsesindsatsen var et centralt tema i valgkampen i 2022, hvor den blev kritiseret for at være for dyr, ineffektiv og unødigt kompleks. Både Venstre og Socialdemokratiet fremlagde forslag om nedlæggelse af jobcentrene og omfattende besparelser på beskæftigelsesområdet. Efter dannelsen af SVM-regeringen i december 2022 blev disse forslag en vigtig del af regeringsgrundlaget. I regeringsgrundlaget forpligtede regeringen sig til at nedlægge jobcentrene, reducere udgifterne til beskæftigelsesindsatsen med 3 mia. kr. frem mod 2030, forenkle beskæftigelsessystemet, give større frihedsgrader til kommunerne, øge valgfriheden for ledige og i højere grad anvende private leverandører og a-kasserne samt flytte de mest udsatte borgere ud af beskæftigelsessystemet (Regeringsgrundlag, 2022). Regeringen nedsatte i 2023 en ekspertgruppe under ledelse af økonomiprofessor Claus Thustrup Kreiner til at komme med forslag til anbefalinger om fremtidens beskæftigelsesindsats (Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, 2024).

I juni 2024 offentliggjorde ekspertgruppen sin rapport og anbefalinger. Ekspertgruppen betegnede sine reformforslag som den største forenkling og afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen nogensinde. Samtidig fremsatte den forslag til de største besparelser, der nogensinde er foreslået på beskæftigelsesområdet. Ekspertgruppens seks centrale anbefalinger og de vigtigste forslag er sammenfattet nedenfor.

Tabel 1. Anbefalinger fra ekspertgruppen om fremtidens beskæftigelsesindsats

Emne	Hovedanbefaling	Konkrete forslag
Færre målgrupper og særregler	Fra 13 til 5 målgrupper i beskæftigelsesindsatsen. Afskaffelse af en lang række særregler.	Indførsel af fem indsatsgrupper (dagpengeindsats, jobsøgningsindsats, jobhjælpsindsats, sygedagpengeindsats samt indsats for øvrige borgere). Afskaffelse af ressourceforløb og jobafklaringsforløb. Afskaffelse af halvdelen af de nuværende særregler.
Individuelt tilrettelagt indsats for borgeren	Større frihed til sagsbehandlers faglighed og fokus på en mere individuelt tilrettelagt indsats for borgerne.	Nyt kontaktforsøgsforløb, hvor borgere længere fra arbejdsmarkedet kun skal til én samtale inden for de første seks måneder, imens borgere tæt på arbejdsmarkedet skal til fire samtaler. En ud af fire borgere tæt på arbejdsmarkedet kan undtages fra krav om samtaler og aktiveringstilbud. Kommunerne skal lave en årlig opfølgning på borgere længere fra arbejdsmarkedet. Kommunerne kan fritage borgere fra at stå til rådighed for beskæftigelsesindsatsen i seks måneder ad gangen. Afskaffelse af rehabiliteringsteams. Sygemeldte fra beskæftigelse skal ikke deltage i samtaler i beskæftigelsesindsatsen, når forløbet er uproblematisk.
Værdigt sanktions-system i balance	Afstemte rådighedskrav med fokus på rådighed for borgere tæt på arbejdsmarkedet og en markant lempelse for syge og borgere længere væk fra arbejdsmarkedet.	Borgere længere væk fra arbejdsmarkedet skal som udgangspunkt ikke sanktioneres. Der skal fortsat være tydelige rådighedskrav til borgere tæt på arbejdsmarkedet.
Nedlæggelse af jobcentre og fri organisering	Jobcentre nedlægges, og kommunerne får fuld juridisk frihed til, hvordan de vil organisere beskæftigelsesindsatsen internt og mellem hinanden.	Kommunerne får fuld frihed til selv at organisere beskæftigelsesindsatsen. Der skal fastholdes et kommunalpolitisk fokus på beskæftigelsesindsatsen. Virksomhedsindsatsen skal styrkes, bl.a. ved brug af kunstig intelligens i virksomhedsmatchningen.
Mere plads til a-kasser og private leverandører	A-kasser og private leverandører får nye opgaver i indsatsen med mere valgfrihed for borgerne.	A-kasserne fastholder deres ansvar for kontaktforsøgsforløbet de første tre måneder. Brugen af private leverandører skal øges gennem udbud, f.eks. af digitale jobsøgningskurser.
Styring efter resultater	Friere rammer til kommuner, a-kasser og aktører med fokus på resultater frem for proceskrav.	Ny resultatbaseret styring, afskaffelse af skærpet tilsyn, ny rolle til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd.

Kilde: Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats (2024). Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats, juni 2024.

Det forlyder, at daværende beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen havde forventet en hurtig politisk aftale baseret på ekspertgruppens grundige forarbejde, men internt i regeringen opstod modstand. Uenigheden drejede sig primært om a-kassernes rolle i beskæftigelsesindsatsen, brugen af udbud og private leverandører samt besparelsernes konsekvenser for udsatte borgere og unge på offentlig forsørgelse.

Som følge heraf tog det knap et år, før SVM-regeringen i april 2025 kunne præsentere en politisk aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen. Aftalen fulgte i høj grad ekspertgruppens anbefalinger og træder i kraft i 2026 og 2027. Selvom tidligere reformer også har forsøgt at forenkle og afbureaukratisere beskæftigelsesområdet (jf. Bredgaard & Halkjær, 2020) er den nye politiske aftale uden tvivl den mest omfattende og gennemtænkte forenkling i beskæftigelsespolitikens historie. De mest markante ændringer omfatter reduktion af antallet af målgrupper, halvering af særregler og bortfald af ni ud af ti sanktioner.

Reformen giver kommunerne større frihedsgrader til at tilrettelægge og organisere indsatsen. Den er udtryk for en markant decentralisering af ansvaret for beskæftigelsesindsatsen til kommunerne. Der bliver fremover meget færre regler, processer og procedurer, som kommunerne skal følge, når de tilrettelægger og implementerer lokale beskæftigelsesindsatser. Det kan medføre, at nogle kommuner finder nye og bedre veje i beskæftigelsesindsatsen, imens andre kommuner nedprioriterer beskæftigelsesindsatsen til fordel for andre tunge kommunale velfærdsområder. Det vil uanset hvad medføre større kommunale forskelligheder i beskæftigelsesindsatsen.

Kommunerne får samtidig ansvaret for at iværksætte store besparelser på beskæftigelsesindsatsen. Målet er at reducere udgifterne med 2,6 mia. kr. inden 2030, hvilket svarer til knap en fjerdedel af de samlede udgifter til aktive beskæftigelsesindsatser. Besparelserne skal primært findes gennem reduktion af målgrupper, nedlæggelse af indsatser og ydelser, begrænsning af den form for aktivering, der betegnes "øvrige vejledning og opkvalificering", samt færre samtaler og sanktioner. Ekspertgruppen har anslået, at en fjerdedel af de kommunalt ansatte på beskæftigelsesområdet kan spares væk, hvilket svarer til 3.500 årsværk i 2030.

Beskæftigelsesreformen vil på sin vis medføre en tilbagevenden til en mere passiv arbejdsmarkedspolitik. Der er færre målgrupper, som fremover skal deltage i aktive beskæftigelsesindsatser, og de, som deltager, får en mindre aktiv indsats. De mest udsatte borgere og sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen, borgere langt fra arbejdsmarkedet får kun ét beskæftigelsestilbud, og selv borgere tæt på arbejdsmarkedet kan fritages fra tilbud og samtaler. Der vil ifølge ekspertgruppen også ske en stigning i førtidspension, idet ressourceforløb afskaffes, og borgere tidligere overgår til førtidspension (anslås til 6.400 personer) (Ekspertgruppen, 2024).

Opsamling

Der har været mange og markante ændringer i indhold og styring af beskæftigelsesområdet i de 25 år, *Tidsskrift for Arbejdsliv* har eksisteret, og mange af disse forandringer er gennem tiden blevet analyseret og diskuteret i tidsskriftet.

Arbejdsmarkedspolitikken opstod i kølvandet på 1990'ernes økonomiske krise, hvor ledigheden nåede rekordhøjder. Den aktive beskæftigelsesindsats bidrog til at reducere ledigheden, selvom det fortsat er til diskussion, hvor stort bidraget var, og i hvilken udstrækning det også medførte stigende beskæftigelse (jf. Ekspertgruppen, 2023).

I begyndelsen af 2000'erne, hvor ledigheden faldt, og manglen på arbejdskraft begyndte at melde sig, ændredes fokus. Arbejdsmarkedspolitik blev omdøbt til beskæftigelsespolitik, og den hidtidige tobenede strategi, der balancerede motivation og kvalifikation, blev gradvist mere etbenet med øget fokus på motivation samt færre uddannelses- og opkvalificeringsmuligheder.

Denne udbudsdagsorden blev omdrejningspunktet for reformerne i 2010'erne, hvor ydelserne blev reduceret, og kravene til deltagelse i samtaler og tilbud blev skærpet.

Den aktive beskæftigelsesindsats er løbende blevet finjusteret. Beskæftigelsen er aktuelt på et historisk højt niveau, mens ledigheden er lav. Alligevel har politikerne besluttet at nedlægge jobcentrene og gennemføre massive besparelser på beskæftigelsesområdet.

Jobcentrene har i den offentlige debat fået et dårligt ry, og politikere på Christiansborg har været blandt de mest markante kritikere. De har fremhævet jobcentrene som bureaukratiske, dyre, ineffektive og uværdige. Det er derfor nærliggende at nedlægge jobcentrene. Det er dog mest af alt et retorisk greb. I praksis vil det statslige logo på døren til jobcenteret formentlig blot blive erstattet med et kommunalt logo. Samtidig får kommunerne generelt meget større frihedsgrader til at tilrettelægge beskæftigelsesindsatsen fremover. Selvom større frihedsgrader vil frigive energi og lokalt ejerskab, er der også en reel risiko for, at beskæftigelsesindsatsen vil blive nedprioriteret blandt kommunernes mange andre vigtige velfærdsopgaver. Dette kan føre til store forskelle i administrationen af regler og lovgivning fra kommune til kommune. De omfattende besparelser vil desuden få betydelige konsekvenser for de mest udsatte ledige, som i mindre grad vil få 'ret og pligt' til at deltage i aktive beskæftigelsesindsatser. Det vil paradoksalt nok medføre en gradvis tilbagevenden til den form for passiv arbejdsmarkedspolitik, som Danmark ellers forlod i begyndelsen af 1990'erne.

Der er store forandringer på beskæftigelsesområdet de kommende år, og det har store konsekvenser for borgere, virksomheder og arbejdsmarkedet. Det er derfor vigtigt, at *Tidsskrift for Arbejdsliv* også fremover holder et vågent og kritisk øje med udviklingerne på beskæftigelsesområdet.

Referencer

- Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen – Mere værdighed, større frihed og færre regler, april 2025,
<https://bm.dk/arbejdsomraader/politiske-aftaler/politiske-aftaler/2025/aftale-om-reform-af-beskaeftigelsesindsatsen>
- Bredgaard, T. & Holt, H. (2025), red. *Fleksjob og arbejdsmarkedet*, Hans Reitzels Forlag.
- Bredgaard, T., & Rasmussen, S. (2022). *Dansk arbejdsmarkedspolitik*. (3 udg.). Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Bredgaard, T. (2022). Arbejdsmarkedspolitikens udvikling, kapitel 2 i Bredgaard, T., & Rasmussen, S. (2022). *Dansk arbejdsmarkedspolitik*. (3 udg.). Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Bredgaard, T., & Halkjær, J. L. (2020). Styring på beskæftigelsesområdet – På vej mod en ny styringsform og et nyt styringsniveau? I H. Jørgensen, S. Rasmussen, & M. P. Klindt (red.), *Aktiv arbejdsmarkedspolitik: Etablering, udvikling og fremtid* (s. 151-168). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Bredgaard, T., Tanggaard Andersen, P., Damgaard, B., & Larsen, T. (2008). Dansk beskæftigelsespolitik i det nye årtusinde – kontinuitet og forandring. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 10(3), 5-8.
- Bredgaard, T., & Larsen, F. (2008). Lokale beskæftigelsesråd i krydsfeltet mellem stat og kommune. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 10(3), 057-072. <https://doi.org/10.7146/tfa.v10i3.108711>.
- Bredgaard, T., & Larsen, F. (2006). *Udlliciteringen af beskæftigelsespolitikken – Australien, Holland og Danmark: markedets usynlige eller statens synlige hånd?* Djøf Forlag.
- Bredgaard, T., Larsen, F., & Møller, L. R. (2005). Inddragelsen af "andre aktører" i beskæftigelsespolitikken. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 7(2), 9. <https://doi.org/10.7146/tfa.v7i2.108462>.
- Christiansen, P. M., & Klitgaard, M. B. (2008). Institutionel kontrol med arbejdsmarkedsförvaltningen — jobcentrenes tilblivelse. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 10(3), 024-038. <https://doi.org/10.7146/tfa.v10i3.108709>.
- Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats (2023). Et historisk tilbageblik på ledighed, beskæftigelse og arbejdsmarkedspolitik i Danmark, oktober 2023.

- Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats (2024). Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats, juni 2024. <https://xn--fremtidensbeskftigelsesindsats-0uc.dk/>
- Jørgensen, H. (2022). Arbejdsmarkedspolitik i EU, kapitel 8 i Bredgaard, T., & Rasmussen, S. (2022). *Dansk arbejdsmarkedspolitik*. (3 udg.). Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Jørgensen, H. (2008). Fra arbejdsmarkedspolitik til beskæftigelsespolitik – kosmetiske eller indholdsmæssige forskelle? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 10(3), 008-023. <https://doi.org/10.7146/tfa.v10i3.108708>.
- Klindt, M. P., & Ravn, R. (2019). Den 'rådne banan' er human kapital – en analyse af kommunernes brug af uddannelse i beskæftigelsesindsatsen. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 21(1), 48-71. <https://doi.org/10.7146/tfa.v21i1.114442>.
- Larsen, F., & Andersen, N. A. (2019). Fra Socialpolitik til beskæftigelsespolitik – er beskæftigelse for alle? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 21(1), 11-28. <https://doi.org/10.7146/tfa.v21i1.114439>
- Larsen, F. (2011). Ny beskæftigelsespolitik via administrative reformer? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 13(4), 40-55. <https://doi.org/10.7146/tfa.v13i4.108894>.
- Larsen, F., Abildgaard, N., Dalsgaard, L., & Bredgaard, T. (2002). Kommunal aktivering: hvordan implementeres store forventninger fra Christiansborg i de danske kommuner? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, (2), 45-60.
- Madsen, P. K. (1999). I medgang og modgang ... Om behovet for en fleksibel arbejdsmarkedspolitik, *Tidsskrift for Arbejdsliv* 1(1): 91. <https://doi.org/10.7146/tfa.v1i1.108287>.
- Mailand, M. (2008). Partsinddragelsen i beskæftigelsespolitiske reformer under VK-regeringen – kontinuitet eller forandring? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 10(3), 39-56. <https://doi.org/10.7146/tfa.v10i3.108710>
- Pultz, S., & Hansen, M. P. (2021). Arbejdsløs i en (corona)krisetid: et opgør med selvansvaret? *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 23(3), 9-25. <https://doi.org/10.7146/tfa.v23i3.129426>.
- Regeringsgrundlag (2022). *Ansvar for Danmark – Det politiske grundlag for Danmarks regering*, regeringen, december 2022. <https://stm.dk/statsministeriet/publikationer/regeringsgrundlag-2022/>.
- Torring, J. (2004). *Det stille sporskifte i velfærdsstaten: en diskursteoretisk beslutningsprocesanalyse*. Aarhus Universitetsforlag.

Thomas Bredgaard

professor, ph.d., cand.scient.adm., Center for Arbejdsmarkedsforskning, Aalborg Universitet, thomas@dps.aau.dk